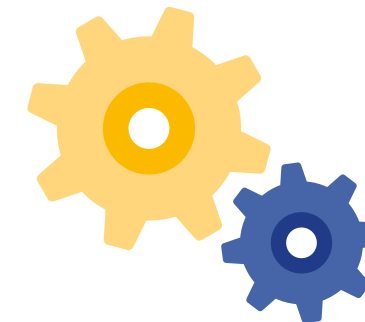

Program
„Europa dla obywateli”

ZAPROJEKTUJ DZIAŁANIE!

Część 1

Program „Europa dla obywateli”

Zasoby, harmonogram, budżet, jakość, zarządzanie – te pojęcia na stałe wpisały się w sposób planowania działań metodą projektu i są używane w codziennej pracy organizacji pozarządowych, instytucji edukacyjnych, kulturalnych czy samorządów. Bez względu na to, czy planujemy budowę domu kultury, organizację festiwalu czy konferencję naukową – pewne elementy zawsze będą wspólne.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom osób zainteresowanych programem „Europa dla obywateli” prezentujemy pierwszą część broszury dotyczącej organizowania projektów – od planowania aż po ewaluację.

W naszym zeszycie podpowiadamy, jak przygotować i realizować projekty w programie „Europa dla obywateli”. Wiedzę wynikającą z zasad zarządzania projektami, ale i z wymogów naszego programu, uzupełniamy o wypowiedzi realizatorów projektów. Na każdym etapie planowania projektu zachęcamy do stawiania pytań i szukania na nie odpowiedzi – ta metoda naprawdę działa i pozwala szerzej spojrzeć na planowane działania. Mamy nadzieję, że uda nam się Państwu zainspirować do nowego spojrzenia na realizowane działania i – jeśli jeszcze nie aplikowali Państwo o środki z naszego programu – do złożenia wniosku w najbliższym terminie.

Zachęcamy do lektury!

Zespół Punktu Kontaktowego „Europa dla obywateli”

Jak to działa?

Przedstawiamy Wam pierwszą część zeszytu, w którym chcemy opowiedzieć o tym, jak zaplanować projekt w unijnym programie „Europa dla obywateli”, ale i inne działania społeczne, obywatelskie czy niosące zmianę potrzebną w danym środowisku czy społeczności.

Poniżej znajdziecie wskazówki, jak poruszać się po naszej publikacji – mamy nadzieję, że będzie ona źródłem inspiracji, pomoże w radzeniu sobie z problemami i docenianiu własnych sukcesów. Zaprojektujcie własną „Europę dla obywateli” i aplikujcie o dofinansowanie w najbliższym naborze – więcej informacji o programie i harmonogram naboru wniosków znajdziecie na stronie www.europadlaobywateli.pl.

Tytuł działu

Do przemyślenia:

- Jakie pytania zadajemy sobie przed rozpoczęciem kolejnego działania?
- Jaki są sposoby na określenie celów, uniknięcie ewentualnych błędów i trudnych sytuacji?
- Zachęcamy do refleksji na każdym etapie realizacji projektu.

 Strategie i metody, doskonale sprawdzające się w pracy projektowej. Zajrzyjcie do naszych wskazówek i dopiszcie swoje.

Wypowiedzi beneficjentów:

Wiemy, że nic nie inspiruje bardziej, niż doświadczenia ludzi, którzy z sukcesem realizują projekty.

Ponieważ zależy nam na pokazaniu, jak wygląda praca projektowa w programie „Europa dla obywateli”, poprosiliśmy naszych beneficjentów o kilka wypowiedzi.

 W tej części zwracamy uwagę na punkty, które mają znaczenie dla ekspertów oceniających projekty.

Publikację podzieliliśmy na dwustronicowe rozdziały, z których każdy odpowiada kamieniowi milowemu w realizacji projektu, a więc etapowi niezbędnemu do zaplanowania i przeprowadzenia skutecznego działania prowadzącego do osiągnięcia zaplanowanych celów i określonych rezultatów. Znajdziecie go na górze każdej strony.

Od czego zacząć? Czy to się uda? Te i podobne pytania zadajemy sobie przed rozpoczęciem kolejnego działania. Pozwalają one nie tylko trafniej określić cele czy efekty, ale przede wszystkim uniknąć ewentualnych niepowodzeń i trudnych sytuacji. Dlatego tym bardziej zachęcamy do refleksji na każdym etapie realizacji projektu – to prosta metoda, która pozwala szerzej spojrzeć na to, co chcecie zrobić i co planujecie osiągnąć.

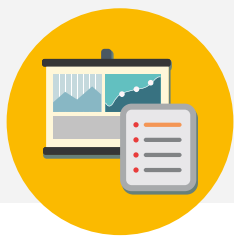
Z naszych doświadczeń wynika, że nic nie inspiruje bardziej, niż doświadczenia ludzi, którzy z sukcesem realizują projekty. Ponieważ zależy nam na pokazaniu, jak wygląda praca projektowa w programie „Europa dla obywateli”, o kilka zdań poprosiliśmy jego beneficjentów.

Po przemyśleniu ogólnej koncepcji planowanych działań najlepiej zacząć planować konkrety. W tym celu przydadzą się Wam konkretne narzędzia – strategie czy metody, które doskonale sprawdzają się w pracy projektowej. Zajrzyjcie do naszych wskazówek i dopiszcie swoje!

Oprócz uniwersalnych zasad zarządzania projektem, w naszym zeszycie chcemy przedstawić to, co istotne z punktu widzenia naszego programu. Dlatego w tej części każdego rozdziału zwracamy uwagę na punkty, które mają znaczenie dla ekspertów oceniających projekty; staramy się też przekazać filozofię programu, który ma za zadanie docierać do jak najszerszego grona obywateli i tworzyć warunki dla współpracy organizacji adresujących swoje działania do różnorodnych grup odbiorców.

Analiza potrzeb

Do przemyślenia:

- 1** Analiza stanu obecnego – co trzeba/można zmienić w organizacji, jej otoczeniu? Jaki realny problem wymaga interwencji? Jak ma wyglądać ten obszar po zmianie?
- 2** Odbiorcy działań organizacji – jakie mają potrzeby? Jak to sprawdzić? Czy dotychczasowe działania organizacji ujawniły problemy, które możemy rozwiązać poprzez projekt?
- 3** Czy potrzeby przez nas wskazane są realne? Na jakich danych źródłowych się opieramy?
- 4** Czy mamy dobre uzasadnienie dla realizacji projektu? Czy jesteśmy wystarczająco przygotowani, aby przekonać do projektu innych (potencjalnych partnerów, sponsorów, itp.)?
- 5** Czy organizacja wierzy w projekt?
- 6** Potencjał organizacji i jej otoczenia – jakie są słabe i mocne strony organizacji w kontekście planowanego projektu? Jakie są doświadczenia organizacji i zespołu w realizacji podobnego projektu (projektu, który miał podobny cel, podobnych interesariuszy)?

- Ankieta (w wersji elektronicznej lub papierowej)
- Burza mózgów
- Wywiady
- Grupy fokusowe
- Warsztaty

Wypowiedzi beneficjentów:

”

Regularnie, w ramach każdego projektu, przeprowadzamy diagnozy potrzeb i możliwości, które stanowią zestaw wniosków i rekomendacji przy realizacji następnych projektów. Przeprowadzamy je przed rozpoczęciem każdego działania w nowej szkole, ale także w formie konferencji upowszechniającej naszą ofertę – we współpracy z uczelnią wyższą. Stosujemy proste metody badawcze, „karteczkową” i open space. Przedstawiane przez uczestników problemy zazwyczaj są bardzo podobne lub łączą się w tzw. grupy problemowe.

Karolina Mróz, Fundacja Dom Pokoju, projekt „100 lat dla pokoju w Europie”

”

Warto zapytać każdego z partnerów o jego rozumienie problemów i potrzeb, których ma dotyczyć projekt. Zbyt często całą koncepcję projektu „narzuca” lider, a partnerzy tylko uzupełniają informacje „pod podany temat”.

Agnieszka Dadak, Fundacja Alternatywnych Inicjatyw Edukacyjnych, projekt „ACTIVEU”

”

Projekt poświęcony był problematyce rozwoju miast rozumianej jako ciągłe podnoszenie jakości życia mieszkańców. W obszarze szczególnego zainteresowania były sposoby monitorowania rozwoju przestrzeni miejskich. Tematyka działań podejmowanych w ramach projektu stanowiła próbę odpowiedzi na kluczowe pytania:

- Czy dla planowania przyszłości współczesnych miast powinniśmy skupić się na analizie twardych danych statystycznych?
- Czy może istotniejsze jest gromadzenie subiektywnych opinii samych mieszkańców?
- Czy osoby odpowiedzialne za kreowanie polityki rozwojowej współczesnych miast potrafią interpretować zebrane informacje?
- Czy mają odpowiednie zaplecze w postaci rozwiązań i narzędzi wypracowanych przez przedstawicieli nauki?

Beata Wiatrowska, Natalia Madajczyk, Urząd Miasta Poznania, projekt „Cities of change - cooperation of cities in the field of city development”

- W jaki sposób potrzeby organizacji i społeczności wpisują się w strategię i polityki UE?
- Analiza dotychczasowych i planowanych w przyszłości działań
- Szerokie konsultacje z potencjalnymi odbiorcami projektu

Cele

Do przemyślenia:

- 1 Dlaczego realizujemy ten projekt? Co chcemy osiągnąć?
- 2 Czy cel stanowi przekształcenie istniejącej potrzeby w obraz pożądanego sytuacji w przyszłości?
- 3 Jak zmierzmy, czy udało się zrealizować zakładane cele?
- 4 Co trzeba zbadać na początkowym etapie projektu, aby móc ocenić stopień realizacji celów po zakończeniu projektu?
- 5 Czy cele są realistyczne, osiągalne? Czy wszyscy w organizacji tak samo rozumieją cele projektu?
- 6 Czy wiemy do kiedy mają być zrealizowane cele projektu?
- 7 Które cele są najważniejsze z punktu widzenia projektu, otoczenia, organizacji?

- Poszukiwanie odpowiedzi na 5 pytań: Z kim? Dlaczego? Jaki temat? Jakich już mam kompetencje? Jakich mi brakuje?
- Analiza celów SMART: Szczegółowy, Mierzalny, Atrakcyjny, Realistyczny, Terminowy
- Wskaźniki realizacji celów (jakościowe/ilościowe)

Wypowiedzi beneficjentów:

”

Określenie celów wynikało z analizy potrzeb i było odpowiedzią na istniejącą lukę w debacie publicznej. Było to kluczowe dla określenia niezbędnych i kompleksowych działań w ramach projektu. Warto zawsze przy konstruowaniu projektu skonsultować się najpierw z grupą docelową, aby cele wynikały z rzeczywistych potrzeb, braków.

Małgorzata Kołaczek, Fundacja Dialog-Pheniben, projekt „Kierunek przyszłość – 25 lat wolności a Romowie”

”

Cele określamy w następnej kolejności do określenia głównego problemu. Wybieramy go z grupy różnych problemów pod kątem:

- naszych możliwości kadrowych i wizji rozwoju Fundacji w tym kierunku
- skuteczności i adekwatności naszej oferty działań
- dostępnego czasu/okresu realizacji określonego w konkursie (który determinuje możliwość realizacji tych działań)

Karolina Mróz, Fundacja Dom Pokoju, projekt „100 lat dla pokoju w Europie”

”

Realizacja danego projektu zawsze odpowiada na chęć realizacji zamierzonego celu. Podobnie było i w naszym przypadku – mieliśmy cel, potrzebę jego zrealizowania i pod ten cel, aby móc go zrealizować, napisaliśmy projekt.

Magdalena Swoboda, Gmina Strumień, projekt „Rozwój współpracy szansą na rozwiązanie wspólnych problemów i bliższe poznanie”

”

Realność i osiągalność celów – biorąc pod uwagę zasoby każdego z partnerów. Poza tym – nieśmiertelna metoda SMART(ER) jako narzędzie do formułowania celów projektu.

Agnieszka Dadak, Fundacja Alternatywnych Inicjatyw Edukacyjnych, projekt „ACTIVEU”

- Nawiązanie do celów programu:
 1. Przyczynianie się do lepszego rozumienia zagadnień związanych z Unią, jej historią i różnorodnością przez obywateli Unii,
 2. Promowanie obywatelstwa europejskiego oraz poprawa warunków społecznego i demokratycznego zaangażowania na poziomie Unii.
- Nawiązanie do priorytetów wieloletniego programu (opublikowanych na stronie Agencji EACEA)

Ludzie, instytucje i organizacje

Do przemyślenia:

- 1 Z kim – lokalnie i na poziomie europejskim – warto pracować, żeby osiągnąć cele projektu?
- 2 Który z dotychczasowych partnerów dysponuje zasobami i doświadczeniem potrzebnymi do przeprowadzenia projektu?
- 3 Jakie kompetencje lub zasoby potrzebne do przeprowadzenia projektu mamy, a jakich nam brakuje?
- 4 Zespół Projektowy – kogo zaangażujemy do pracy i jaki będzie podział zadań?
- 5 Władze, lokalni aktywiści, liderzy organizacji – jak współpracować z każdą z tych grup?
- 6 Sceptycy – czy mamy argumenty i wiemy jak przekonać nieprzekonanych?
- 7 Sponsorzy – jak ich pozyskać i utrzymać?
- 8 Uczestnicy wydarzeń – jak skutecznie rekrutować?
- 9 Sojusznicy – jak nawiązać i podtrzymywać relacje z osobami, instytucjami, organizacjami przychylnymi projektowi?
- 10 Eksperti – jak zachęcić ich do współpracy? Co im zaproponować?
- 11 Jak i z jaką częstotliwością będzie przebiegać komunikacja z instytucjami/organizacjami? Kto jest odpowiedzialny za komunikację?
- 12 Jak będzie przebiegać komunikacja w Zespole Projektowym?

- Kim są interesariusze projektu – burza mózgów, wypisanie wszystkich możliwych grup i konkretnych osób
- Następnie analiza pod kątem podobieństw i oceny wpływów oraz siły oddziaływania na projekt
- Utworzenie bazy kontaktów, ustalenie planu komunikacji, informowanie o kolejnych etapach projektu

Wypowiedzi beneficjentów:

”

Rekrutacja uczestników musi odbywać się w oparciu o zagadnienia wynikające z przedmiotu projektu. Tak, aby uczestnictwo w przedsięwzięciu przez określone grupy docelowe spotkało się z pozytywnym odbiorem, zainteresowaniem oraz było postrzegane jako przydatne w codziennym życiu. Z tego względu jest ważne, aby stworzyć możliwość udziału w projektach osobom, które mają ograniczony dostęp do tego typu przedsięwzięć z racji pozycji społecznej, wieku czy miejsca zamieszkania.

Karolina Mróz, Fundacja Dom Pokoju, projekt „100 lat dla pokoju w Europie”

”

Chcielibyśmy skierować projekt do grup, które:

- mogą mieć realny wpływ na realizację zagadnień poruszanych w trakcie wykładów i prelekcji w ramach projektu
- chcą aktywnie działać i działają
- mogą przyczynić się do integracji społecznej na poziomie międzynarodowym.

Magdalena Swoboda, Gmina Strumień, projekt „Rozwój współpracy szansą na rozwiązanie wspólnych problemów i bliższe poznanie”

”

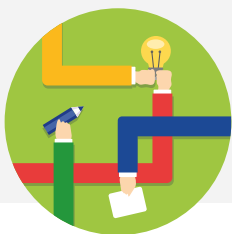
Od lat mamy bardzo dobre doświadczenie w zakresie rekrutacji wielopoziomowej i zawsze ją stosujemy i rekomendujemy. Założeniem takiego podejścia są:

- spotkania regionalne (informacyjne) z potencjalnymi beneficjentami (najlepiej z regionalnym partnerem, który ściśle współpracuje z danym typem beneficjentów)
- przyjmowanie elektronicznych kart zgłoszeniowych (opisujących motywację i środowisko działania, doświadczenie kandydatów)
- ponowne spotkania w wybranymi kandydatami in situ (np. w miejscu gdzie chcą realizować swoje działania w projekcie, jeśli taka forma jest przewidziana, lub gdzie będą wykorzystywać nabyte umiejętności)

Karolina Mróz, Fundacja Dom Pokoju, projekt „100 lat dla pokoju w Europie”

- Zasięg projektu powinien być jak największy - im więcej odbiorców tym lepiej
- Sponsorzy - gdzie szukać dodatkowego finansowania?
- Bezpośredni i pośredni uczestnicy
- Nacisk na współpracę międzysektorową (transfer wiedzy, wymiana dobrych praktyk, włączenie nowych grup odbiorców)
- Włączenie wolontariuszy w projekt (promowanie wolontariatu)

Partnerzy

Do przemyślenia:

- 1 Jakie organizacje/instytucje mają doświadczenie w tematyce związanej z projektem?
- 2 Czy warto rozwijać, pogłębiać wcześniejszą współpracę lub partnerstwa związane na potrzeby innych projektów?
- 3 Punkty wspólne – co łączy, a co dzieli partnerów? Jakie mają kompetencje i doświadczenie? Jak mogą się uzupełniać?
- 4 Mocne strony organizacji jako partnera – jak zainteresować współpracą inne organizacje?
- 5 Jak i z jaką częstotliwością będzie przebiegać komunikacja z partnerami? Kto jest odpowiedzialny za komunikację?
- 6 Wartość dodana – jaki jest potencjał budowanego na potrzeby projektu partnerstwa?

- Dobre praktyki realizatorów projektu (publikacje, raporty, kompendia, bazy projektów)
- Udział w konferencjach, seminariach
- Prezentacja organizacji i osadzenie projektu w jej strukturach
- Media społecznościowe
- Ustalenie zasad współpracy na jak najwcześniejszym etapie (np. kontrakt, umowa partnerska)

Wypowiedzi beneficjentów:

Partnerów nigdy nie szukamy pod projekt. Nieustannie dbamy o jakość współpracy z naszymi partnerami, utrzymując z nimi bieżący kontakt, współpracując w ramach kanałów dialogu obywatelskiego, uczestnicząc w wydarzeniach przez nich organizowanych, w projektach itp.

Kluczem podejścia do współpracy partnerskiej są następujące wartości:

- realność i trwałość (w przeciwieństwie do współpracy akcyjnej)
- szacunek i równość
- współpraca a nie konkurencja - wspólnie ustalamy co robimy, po co i jakie są dalsze plany w związku z danym projektem

Karolina Mróz, Fundacja Dom Pokoju, projekt „100 lat dla pokoju w Europie”

Była to nasza pierwsza aplikacja w programie „Europa dla obywateli”. Szukając partnera zagranicznego, przesłaliśmy formularz z ofertą współpracy dla przyszłych organizacji partnerskich do polskiego Punktu Kontaktowego „Europa dla obywateli”, z prośbą o rozesłanie go do punktów kontaktowych w Europie. Zgłosiły się do nas organizacje, które odpowiadały naszemu profilowi (w przypadku Rumunii musieliśmy przeprowadzić casting – tak wiele organizacji poinformowało nas o gotowości współpracy).

Na poziomie realizacji działań, wszystkie najważniejsze kwestie – zasady współpracy i komunikacji, koordynacji działań przy przygotowaniach eventu, obowiązki partnerów – zostały ustalone na spotkaniu przygotowawczym na początku realizacji projektu i ujęte w pisemnym porozumieniu partnerskim, które podpisaliśmy z każdym partnerem z osobna. Przyjęliśmy zasadę, że partnerzy nie są biernymi podmiotami, ale aktywnie przejmują odpowiedzialność za poszczególne etapy realizacji projektu: np. organizacja wydarzeń (odpowiedzialność spoczywała na partnerze, w którego państwie odbywało się dane wydarzenie), rekrutacja uczestników (tutaj każdy partner odpowiedzialny był za rekrutowanie odpowiedniej liczby uczestników oraz zadbanie o sprawę administracyjną).

Magdalena Górka, Instytut Aurea Libertas, projekt „1989: Fall of communism in Eastern Europe. Development of the strategic game for the young Europeans”

- Wyszukiwarki partnerów (strony i portale www, m.in. www.europacittadini.it, www.europadlaobywateli.pl/partnerzy, www.twinning.org i inne)
- Potencjał partnerstwa w kontekście dalszej współpracy i zasobów
- Spełnienie wymogów minimalnej liczby partnerów z zagranicy (w zależności od komponentu i działania)
- Różne kryteria doboru (kraj pochodzenia, profil, doświadczenie itp.)

Działalność Punktu Kontaktowego „Europa dla obywateli” jest finansowana przez Komisję Europejską oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Od 2008 roku Punkt Kontaktowy działa w strukturze Instytutu Adama Mickiewicza.

Zadania Punktu Kontaktowego „Europa dla obywateli”:

- promowanie programu „Europa dla obywateli” w Polsce,
- informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania z programu,
- organizowanie bezpłatnych szkoleń informacyjnych,
- prowadzenie bezpłatnych konsultacji dotyczących wypełniania wniosków,
- pośredniczenie w kontaktach między polskimi beneficjentami a organem nadzorującym realizację programu na poziomie europejskim – Agencją Wykonawczą ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA),
- pomoc w poszukiwaniu partnerów zagranicznych do projektów,
- promowanie i rozpowszechnianie informacji o projektach realizowanych przez polskich beneficjentów w ramach programu,
- współpraca z innymi Punktami Kontaktowymi w Europie oraz wymiana doświadczeń.

Punkt Kontaktowy
„Europa dla obywateli” w Polsce
(Europe for Citizens Contact Point Poland)
Aleje Ujazdowskie 41
00-540 Warszawa

+48 22 447 61 16 | +48 22 447 61 74
edo@iam.pl
www.europadlaobywateli.pl
facebook: @ProgramEuropaDlaObywateli

Harmonogram składania wniosków w Programie „Europa dla obywateli” lata 2015-2020:

Komponent 1: Pamięć europejska

Działanie	Termin składania wniosków	Okres kwalifikowalności: Projekty muszą się rozpocząć w okresie:
Pamięć europejska	1 marca	od 1 sierpnia roku, w którym przypada termin składania wniosków, do 31 stycznia roku następującego po upływie tego terminu
	TYLKO JEDEN NABÓR W ROKU!	

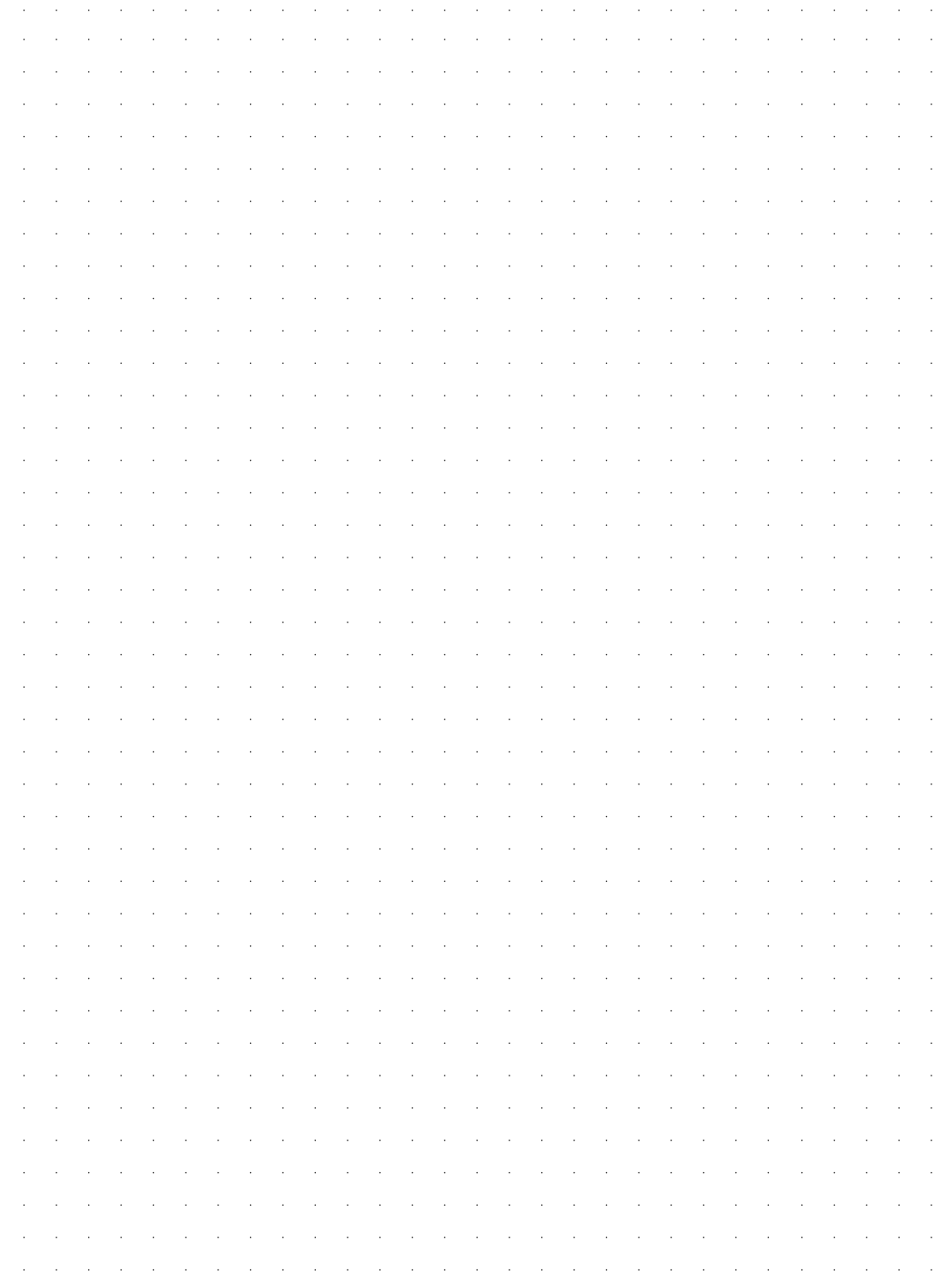
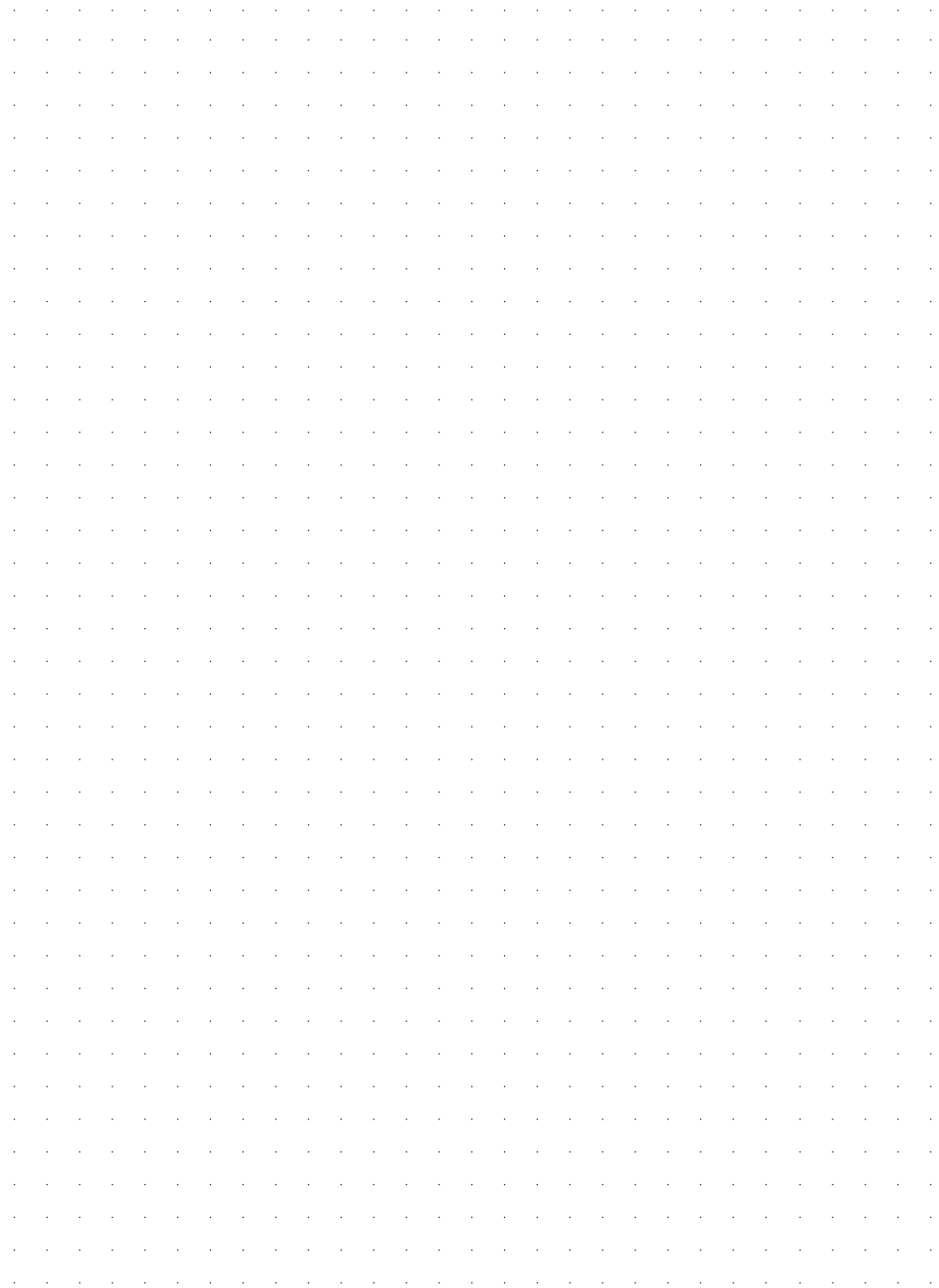
Komponent 2: Demokratyczne zaangażowanie i uczestnictwo obywatelskie

Działanie	Termin składania wniosków	Okres kwalifikowalności Projekty muszą się rozpocząć w okresie:
Partnerstwo miast	1 marca	od 1 lipca roku, w którym przypada termin składania wniosków, do 31 marca roku następującego po upływie tego terminu
	1 września	
Sieci miast	1 marca	od 1 lipca do 31 grudnia roku, w którym przypada termin składania wniosków
	1 września	
Projekty społeczeństwa obywatelskiego	1 marca	od 1 sierpnia roku, w którym przypada termin składania wniosków, do 31 stycznia roku następującego po upływie tego terminu
	TYLKO JEDEN NABÓR W ROKU!	

Wnioski należy złożyć drogą elektroniczną do godz. 12:00 w południe czasu brukselskiego ostatniego dnia składania wniosków.

Jeżeli termin składania wniosków przypada w sobotę lub w niedzielę, za ostatni dzień składania wniosków należy uznać pierwszy następujący dzień roboczy.

Notatki

Broszura została sfinansowana przy wsparciu Komisji Europejskiej.
Wyraża ona jedynie opinie jej autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności w zakresie wykorzystania informacji w niej zawartych.

Wydanie drugie poprawione

Koncepcja, opracowanie i redakcja tekstu: Julia Płachecka, Monika Świetlik

Konsultacja merytoryczna: Olga Kacprzak

Projekt graficzny: Lotne Studio

W publikacji zostały wykorzystane wypowiedzi realizatorek projektów:

Joanny Andrzejak (Gmina Września),
Agnieszki Dadak (Fundacja Alternatywnych Inicjatyw Edukacyjnych),
Magdaleny Górskiej (Fundacja Instytut Aurea Libertas),
Małgorzaty Kołaczek (Fundacja Dialog-Pheniben),
Karoliny Mróz (Fundacja Dom Pokoju),
Magdaleny Swobody (Urząd Miejski w Strumieniu),
Beaty Wiatrowskiej i Natalii Madajczyk (Urząd Miasta Poznania)

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów prywatnych.

Europa dla obywateli

Punkt Kontaktowy „Europa dla obywateli”
Aleje Ujazdowskie 41, 00-540 Warszawa

 +48 22 447 61 74 | +48 22 447 61 16
 edo@iam.pl

www.europadlaobywateli.pl
www.facebook.com/ProgramEuropaDlaObywateli